

EN SÆRLIG GAVE

Først lukkede VIA læreruddannelsen i Skive
– så kom Mette Frederiksen ind fra højre

SKIVES BORGMESTER JUBLER, MEN EKSPERT ADVARER MOD SÆRBEVILLINGER

Statsministerens intervention redder VIA's læreruddannelse i Skive med et treårigt millontilskud. Men er midlertidige tilskud til enkeltsager den rigtige måde at føre uddannelsespolitik på?

Da VIA University College i april lagde op til at lukke for læreruddannelserne i Nr. Nisum og Skive, handlede det ganske enkelt om, at der var for få ansøgere til uddannelsen, forklarede VIA's daværende rektor, Harald Mikelsen.

“Beslutningen er trist, men desværre også nødvendig, for en god læreruddannelse kræver en kritisk masse af studerende. Ellers kan vi ikke tilbyde fagligt robuste fællesskaber, inspirerende studiemiljøer og et tilstrækkeligt bredt udbud af fag og linjer,” lød det.

Men beslutningen om at samle de vestjyske læreruddannelser i Holstebro vakte hurtigt opsigt på allerhøjeste politiske niveau.

“Det giver måske mening ud fra en lidt kold analyse af, hvad der er økonomisk og fagligt bæredygtigt. Men for sammenhængskraften i vores samfund er det en forkert analyse,” sagde statsministeren fra Folketingets talerstol nogle uger senere.

Hun fortalte, at regeringen derfor ville gå i dialog med VIA for at finde en løsning. En måneds tid senere indgik Uddannelses- og Forskningsministeriet så en treårig aftale med VIA, der får et særligt tilskud på seks millioner kroner om året. Betingelsen er, at der opretholdes et

TIDSLINJE: FORLØBET OMKRING LÆRERUDDANNELSEN I SKIVE

April 2024:

VIA annoncerer planer om at lukke læreruddannelsen i Skive og Nr. Nissum for at sammenlægge de vestjyske læreruddannelser i Holstebro. Bestyrelsen peger på vigende søgning til uddannelserne som begrundelse.

Maj 2024:

Statsminister Mette Frederiksen udtaler sig mod lukningen fra Folketingets talerstol. Regeringen havde ellers tidligere nægtet at blande sig i lukningen. Få dage efter bestyrelsens udmelding udtalte uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund, at hun ikke havde tænkt sig at gå i rette med beslutningen, men hun ville 'følge det' i den nærmeste tid.

Juni 2024:

En aftale indgås mellem Uddannelses- og Forskningsministeriet og VIA om sikring af uddannelsen med et særligt tilskud på seks millioner kroner årligt. Det særlige tilskud løber til 2027, og hvad der sker derefter, er endnu uafklaret. VIA's bestyrelse planlægger at evaluere udbudsstrukturen for læreruddannelserne i marts 2027.

selvstændigt udbud af læreruddannelsen i Skive.

Anderledes ser det ud i Nr. Nissum, hvor den fysiske læreruddannelse lukker for optag med effekt fra denne sommer. Her har Mette Frederiksen ikke sat penge af til mere.

Borgmester: Bliver ikke bedre

"Jeg kunne ikke ønske mig det bedre, end at det kom helt op på det niveau," fortæller Skives Venstre-borgmester, Peder Christian Kirkegaard, om Mette Frederiksens indblanding.

Han sidder selv i VIA's bestyrelse, men understreger, at han udtaler sig som borgmester. Og i den rolle lægger han ikke skjul på, at han var stærkt uenig i beslutningen om at lukke uddannelsen.

"At foreslå den lukning var for mig at se en direkte kollisionskurs med det, som regeringen og mange af Folketingets partier havde meldt ud i forhold til at beholde erhvervs- og professionsuddannelserne uden for de større byer. Og det er en holdning, de har af en grund, for det er afgørende for mulighederne i de mindre byer, og det giver plads til nogle studerende, der ikke ville søge uddannelsen i en større by," siger Peder Christian Kirkegaard.

Da det blev klart, at VIA planlagde at lukke uddannelsen, lobbyede borgmesteren derfor aktivt blandt Folketingets partier og hos regeringen for at holde den i live.

"Jeg fik heldigvis også fornemmelsen af, at det her var noget, som mange ville se nærmere på. Og så er det selvfølgelig prikken over i'et, at også statsministeren stemplede ind med sin bemærkning i Folketingssalen," siger han.

Ikke fornuftigt

Spørger man Bent Greve, der er professor i samfundsvidenskab ved Roskilde Universitet, er den slags særbevillinger problematiske. Han understreger, at det er inden for reglerne, og at man ofte ser dem i forbindelse med finanslove.

"Men som udgangspunkt er det ikke fornuftigt, at Christiansborg - uanset om det er Folketinget eller regeringen - blander sig i enkeltsager på den måde. Det skal helst være sådan, at den enkelte organisation på en god armslængdeafstand af politikerne selv sørger for at tilrettelægge sine aktiviteter, så pengene passer."

"Som udgangspunkt er det ikke fornuftigt, at Christiansborg – uanset om det er Folketinget eller regeringen – blander sig i enkeltsager på den måde"

Bent Greve, professor i samfundsvidenskab

En enkeltsagsbehandling fra politikerne bliver hurtigt til en konstant kamp om, hvem der er bedst til at præsentere, hvad de skal bruge. Det ville være mere fornuftigt at have nogle generelle, overordnede principper for fordelingerne, mener han.

"Og når pengene ikke nødvendigvis er begrundet i klare og effektive kriterier, men om hvem der er bedst til at råbe højest, risikerer vi, at kronerne bliver brugt uhensigtsmæssigt."

Sagen afspejler et bredere problem - nemlig at politikerne ønsker flere spredte uddannelser, men ikke har sat fast finansiering af til det, vurderer Bent Greve.

"Man kan ikke opretholde uddannelser i de mindre byer, medmindre taxameteret eller grundbevillingen bliver højere. Men politikerne har ikke villet betale systematisk for det ønske. I stedet for at lave en generel model, går de så ind i sådan en enkeltsag, hvor der er nogen, der argumenterer godt for sin sag."

Skives borgmester, Peder Christian Kirkegaard, medgiver, at modellen med en særbevilling ikke er optimal.

"Jeg så hellere, at der kom langsigtede løsninger for en øget finansiering til mindre uddannelser i provinsen. Men vi stod virkelig med et tidsproblem. For vi havde brug for at redde uddannelsen, inden der skulle søges om optag i juli."

Fortsætter side 8 →

OPTAGET TIL MERITPÆDAGOGUDDANNELSEN OVERGÅR ALLE FORVENTNINGER

Flere end dobbelt så mange som sidste år er startet på meritpædagoguddannelsen. En aftale med KL om løn under uddannelse har givet en markant stigning i søgningen. Men det kan langt fra dække hullet.

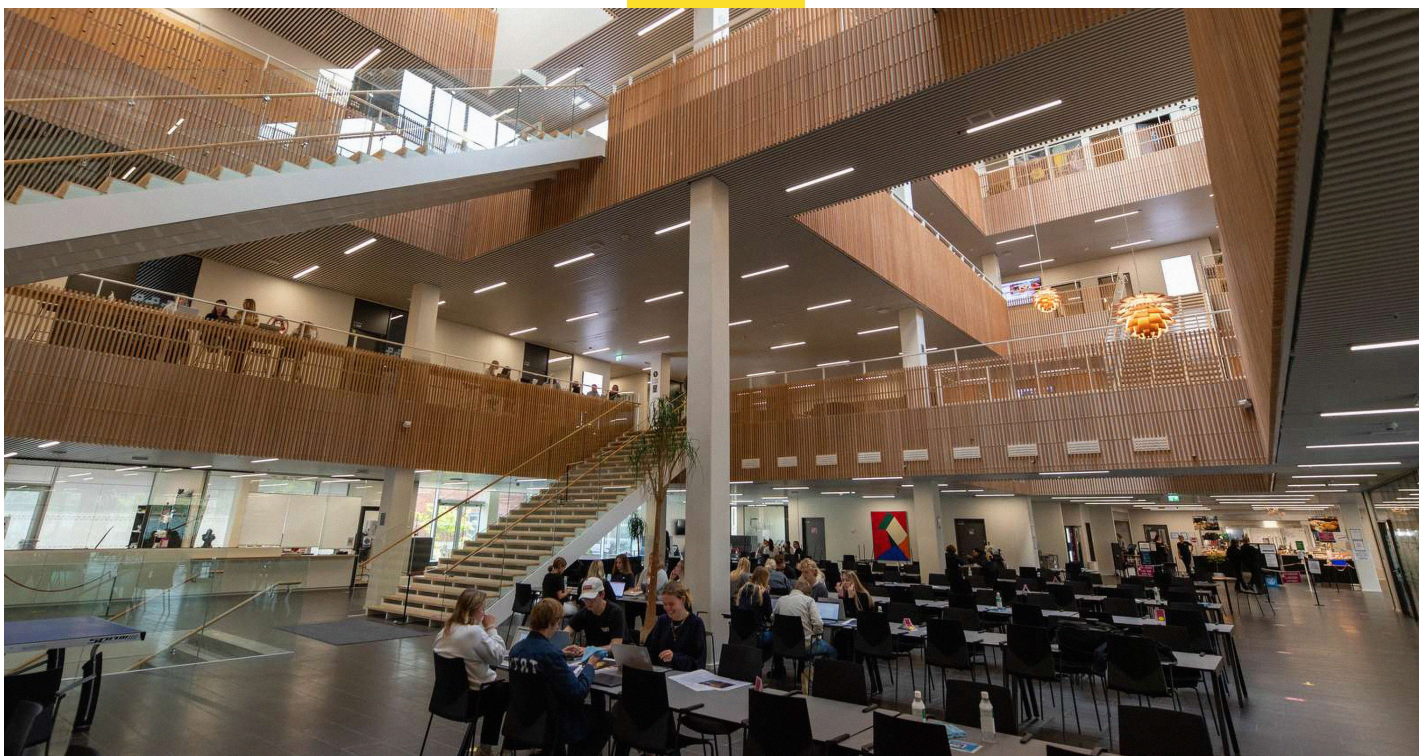

Foto: Ager-Huov, Københavns Professionshøjskole

Der er for alvor kommet kul under landets meritpædagoguddannelser.

Sidste år optog uddannelserne tilsammen 271 nye studerende, i september starter lidt over 600 på uddannelsen. Det er en stigning på over 121 procent. Og det er samtlige professionshøjskoler, der kan notere sig en markant fremgang i ansøgertallet.

På KP (Københavns Professionshøjskole) starter 300 nye studerende. De er fordelt på ti hold, hvoraf det ene er oprettet på Bornholm.

Det er glædeligt, at så mange har fået øjnene op for, at der i dag findes flere veje til at blive pædagog. Sådan siger Kristoffer Kaae Kjærgaard, der er daglig leder af KP's meritpædagoguddannelse.

“Vi har længe arbejdet med at tilpasse uddannelsen for at kunne tiltrække flere studerende. I dag har KP både en sporskifteuddannelse, en såkaldt 3 plus 2-model, hvor den studerende er tre dage på job og to på uddannelse. Vi har også udviklet en model, der gør det

FAKTA OM LØN OG MERIT

I 2023 blev der kortvarigt skabt usikkerhed om, hvorvidt kommuner ville betale løn til meritpædagogstuderende, mens de er under uddannelse. Usikkerheden fik ansøgertallet til landets meritpædagoguddannelser til at falde.

KL (Kommunernes Landsforening) mente, at det ikke var kommunernes, men statens opgave at betale for, at det pædagogiske personale videreuddanner sig.

Med finansloven for 2023 bevilgede Folketinget midler til en såkaldt opkvalificeringspulje, som skal sikre mere pædagogisk uddannet personale i både dagpleje og dagtilbud. Konkret er der afsat 195 millioner årligt i perioden 2024-2030. Puljen skal sikre meritpædagogerne løn under hele deres uddannelse.

Kilder: Undervisningsministeriet og Landsforeningen for Socialpædagoger

attraktivt for kommunerne at sende en håndfuld medarbejdere af sted frem for kun en enkelt,” forklarer Kristoffer Kaae Kjærgaard.

Spandevs af rådhuskaffe

Den største stopklods for interessen blev imidlertid fjernet, da KL indgik en aftale med kommunerne, så meritpædagogstuderende i dag er sikret løn under uddannelse.

“Økonomien skal naturligvis være på plads, hvis voksne mennesker skal kunne tage en uddannelse. Jeg har drukket spandevs af rådhuskaffe for at diskutere med kommunerne, hvordan vi sammen kan lave en uddannelse, som er god for alle parter. Kommunerne har været meget aktive medspillere i det her, for de ved godt, at alt, hvad der kan give mere pædagogisk personale, er en helt nødvendig investering,” siger Kristoffer Kaae Kjærgaard.

Også UC Nordjylland har oplevet en pæn fremgang. Her starter to fulde hold med 53 studerende. I 2023 fik UCN end ikke nok ansøgere til at starte et hold, og sidst, man optog meritstuderende, var i februar, hvor 17 havde studiestart.

Det er yderst glædeligt, at der nu starter hele to hold

“Det er glædeligt, at så mange har fået øjnene op for, at der i dag findes flere veje til at blive pædagog”

*Kristoffer Kaae Kjærgaard,
daglig leder af KP's
meritpædagoguddannelse*

Foto: Københavns Professionshøjskole

OPTAGET AF MERITPÆDAGOGER I 2023 OG 2024

	Sommer 2024	Sommer 2023
KP	300	133
UCL	53	25
VIA	162	74
UCN	53	17
Absalon	33	18
I alt	601	267

Kilde: Tallene beror på indberetninger til Akademikendtekte fra alle professionshøjskoler, undtagen UC Syd

af meritstuderende. Det siger Ditte Hovelsø Jensen, der er uddannelsesleder ved pædagoguddannelsen på UCN. Hun fortæller, at interessen for at blive optaget generelt er særligt stor blandt medhjælpere, som har flere års erfaring inden for både dagtilbud og social- og specialområdet. Når det denne gang er lykkedes at optage så mange på studiet, hænger det uden tvivl sammen med, at der er flere og bedre muligheder for at få økonomisk støtte, vurderer hun.

“Flere end tidligere kan få dækket deres udgifter til deltagelse på uddannelsen. Det har stor betydning for, om arbejdsgiverne kan finde ressourcerne til at sende deres medarbejdere på uddannelsen. Desuden har vi ændret strukturen på merituddannelsen, så det bliver endnu nemmere for de studerende at kombinere studiet med deres arbejde som pædagogmedhjælper,” siger Ditte Hovelsø Jensen.

Det er en kæmpe gevinst for Nordjylland, at der bliver uddannet flere meritpædagoger, mener hun.

“Det øger kvaliteten af det pædagogiske arbejde i institutioner, botilbud, på opholdssteder og lignende,” tilføjer uddannelseslederen.

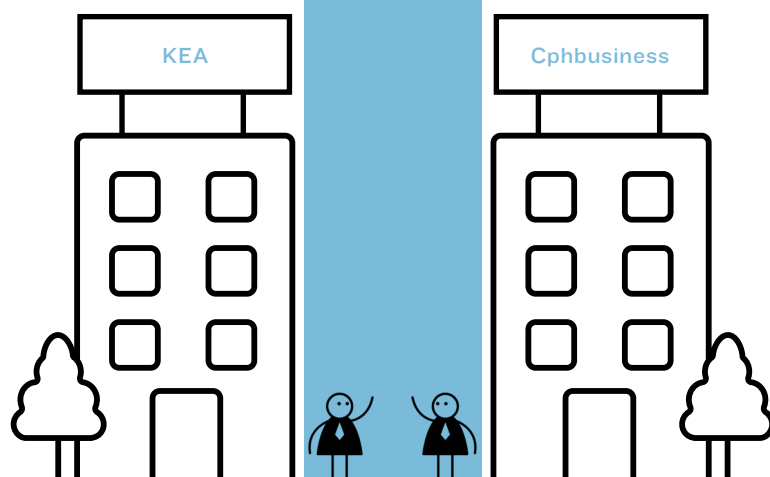
Afbøder den værste krise

Frafaldet er lavere blandt meritstuderende end blandt ordinære studerende, og leder på KP Kristoffer Kaae Kjærgaard forventer derfor, at 250 nye meritpædagoger vil dimitttere om tre år. Men selvom det er en rigtig vigtig oprustning, dækker de langt fra hullet på det pædagogiske felt i hovedstadsområdet.

“Allerede i dag står vi med en massiv mangel på uddannet personale, og det bliver kun værre, når vi bare kigger fem eller ti år frem. Meritpædagogerne løser ikke hele problemet, men de er med til at afbøde den værste krise, så det er utroligt positivt, at vi sammen med kommunerne har kunnet stable et tilbud på benene, som man kan se sig selv i,” siger Kristoffer Kaae Kjærgaard. ■

Appel før megafusion: “Det er medarbejderne, der er eksperter”

“Vi skal være medskabende, hvis fusionen skal blive en succes,” siger tillidsrepræsentanter på KEA og Cphbusiness før fusionen af de to institutioner, der berører op mod 1.000 medarbejdere.

Hverken underviserne eller de administrativt ansatte på Københavns Erhvervsakademi (KEA) og Cphbusiness havde set det komme, da de to erhvervsakademiers bestyrelser behandlede og godkendte planerne om en fusion lige før sommerferien.

Går det som forventet – der mangler endeligt grønt lys fra uddannelses- og forskningsministeren – så vil et nyt akademi med op mod 1.000 ansatte og 11.000-12.000 studerende på 66 uddannelser se dagens lys juli 2025.

Men selv om ideen om en sammenlægning møder generel opbakning, så holder medarbejderne også vejret lige nu.

Det fortæller Annette Larsen, der er lektor og tillidsrepræsentant for cirka 60 undervisere på Cphbusiness i Nansensgade i København.

Hun ser frem til, at planerne forhåbentlig snart bliver konkretiseret.

“Den formelle liste med aftaler, der skal være på plads inden en virksomhedsoverdragelse, er lang. Samtidig gør vi os mange tanker. Det værste, der kan ske, er, at vi vil opleve mere top-down-styring, mere diktat og mindre medarbejderindflydelse, når vi bliver dobbelt så store,” siger Annette Larsen.

Overlap og stordriftsfordele

Ifølge Lau Sommerfeldt, der er lektor på KEA's multimedieuddannelse og tillidsrepræsentant for 35 undervisere, er der tre områder, som vil kræve særlig opmærksomhed i den forestående fusionsproces.

“Dels er der fire uddannelser inden for it, hvor der er overlap imellem de to akademiers udbud. Heldigvis er der også stor søgning begge steder. Dels er der to kursusafdelinger, der skal til at arbejde sammen. Og endelig vil især de administrative medarbejdere kigge med lidt større bekymring på, om der med stordriften også følger planer om noget optimering,” siger Lau Sommerfeldt.

Generelt er de kolleger, han er i tæt

kontakt med, fortrøstningsfulde. De kan se gode perspektiver i fusionsplanerne.

“Der vil være noget godt at hente, hvis man kan tage *best practice* med videre fra de to akademier og skabe nogle endnu stærkere faglige miljøer. Men det vil kræve en åben, tillidsfuld og inddragende proces frem mod næste sommer, hvis medarbejderne skal 100 procent om bord,” siger Lau Sommerfeldt.

Hvad med mit job? Hvem bliver min chef?

Også de administrativt ansatte akademikere i Cphbusiness ser frem til, at de mange spekulationer og brede udmeldinger bliver afløst af en mere håndgribelig plan for fusionsprocessen. Sådan lyder det fra Anders Molls Axelsen, der er kommunikationskonsulent og tillidsrepræsentant. Sammen med en anden repræsenterer han cirka 50 administrative kolleger.

“I starten tænker vi hver især mest på det helt nære. Hvordan vil en sammenlægning påvirke mit job, hvem bliver min nye chef, hvor kommer jeg til at sidde og så videre? Så vi glæder os til at se skelettet af det nye erhvervsakademi på skrift,” siger han.

Kollegerne har primært reageret positivt på den potentielle fusion, men de er også spændte.

“Og det er guld, man ikke må smide på gaden, at de ansatte er engagerede og klar til at bidrage. Det er jo os, der er eksperter på hvert vores lille hjørne af organisatio-

FAKTA OM KEA OG CPHBUSINESS:

- KEA har 465 ansatte, Cphbusiness har 458 ansatte.
- Tilsammen udbyder de to erhvervsakademier 41 fuldtidsuddannelser og 25 deltidsuddannelser.
- Tilsammen har de to akademier 11.293 studerende.
- Efter en fusion vil den københavnske uddannelsesinstitution være den niendestørste i landet.
- KEA bor i dag på fem forskellige adresser, Cphbusiness råder over seks lokationer.
- Erhvervsakademierne er i dag til stede i Storkøbenhavn, Hillerød og på Bornholm.

“Det er guld, man ikke må smide på gaden, at de ansatte er engagerede og klar til at bidrage”

Anders Molls Axelsen, kommunikationskonsulent og tillidsrepræsentant, Cphbusiness

nen, så vi både tror på og forventer at blive inddraget i de beslutninger, der kommer til at påvirke vores dagligdag,” siger Anders Molls Axelsen.

Kommunikationskonsulenten kender godt alle de argumenter for en fusion, som rektorer og bestyrelsesformænd har fremført: At et større erhvervsakademi bliver et plus for erhvervslivet, for de studerende og for sektorens løftkraft i forhold til den politiske interessevaretagelse. Men medarbejderne skal også kunne se, at det bliver fedt, påpeger han.

“Kulturen i Cphbusiness er kendetegnet ved stor frihed, stor tillid, stor trykthed og stor fleksibilitet. Det sætter medarbejderne pris på, og det skaber arbejdsglæde. Derfor er det afgørende, at den kultur også kommer til at præge den nye organisation,” siger Anders Molls Axelsen.

Uro kan ikke undgås

Samme overvejelser gør Lau Sommerfeldt på KEA sig. I udgangspunktet er samarbejdet mellem ledelse og medarbejdere i KEA kendetegnet ved en stor grad af tillid.

“Alligevel kan det ikke undgås, at der følger lidt uro med, når man præsenterer en så omfattende fusionsplan, som ingen har kunnet forberede sig på. Derfor bliver det afgørende, at kommunikationen bliver klar og helt tydelig, og at en køreplan bliver meldt ud hurtigst muligt på begge erhvervs-

akademier, så snart den endelige godkendelse af fusionen er på plads,” understreger Lau Sommerfeldt.

Øverst på Annette Larsens to do-liste står at få aftaler på plads om arbejdstid, regler for hjemmearbejdsdage og frokost, medarbejdertelefoner og opkoblinger og om de mere uformelle aftaler, som for eksempel fri på grundlovsdag og lignende. Hun nævner også, at Cphbusiness i mod-sætning til KEA har åben løn, så alle ved, hvad kollegerne tjener.

Fusionen bliver kun en succes, hvis de centrale samarbejdsudvalg, som skabes på tværs af den nye organisation, sikrer en inddragelse af både undervisere, administrativt ansatte og servicemedarbejdere, fremfører lektoren.

“Vi skal også sikre, at der ikke opstår den vildfarelse, at vi kan skabe en fælleskultur gennem aktiviteter som for eksempel en julefrokost for op mod 1.000 medarbejdere eller en ryste sammen-dag, hvor vi drøner rundt i svanevandcykler på søerne,” siger Annette Larsen.

“Kultur er en dynamisk størrelse. Og vores identitet er stærkt knyttet til vores uddannelser og en bevidsthed om vores samfundsopgave. Fællesskabet vokser frem over tid på arbejdspladser, som er spændende, hvor strukturerne ikke er stopklodser, men til gavn for opgaveløsningen. Og hvor de ansatte er medskabende.” ■

MÅSKE MISTER PROFESSIONSUDDANNELSERNE EN VIGTIG REKRUTTERINGSVEJ

Vi ser igen nogle bekymrende ansøgertal til professionsuddannelserne, og flere UC'ere er også hurtigt i gang med at tilpasse arbejdsstyrken til de nye virkeligheder. Men denne gang vil jeg gå lidt ud over mit normale politikområde. Jeg undrer mig højlydt over, at regeringen i sin iver efter at reformere ungdomsuddannelser måske kommer til at gøre rekrutteringssituationen endnu værre ved populært sagt at ville smide HF (og måske VUC) i den gryde, som skal finansiere og muliggøre et helt nyt erhvervsrettet gymnasialt tilbud, HPX.

Når jeg vælger at bruge min spaltepåds på ungdomsuddannelser, handler det om, at professionsuddannelser, særligt pædagoguddannelsen og sygeplejerskeuddannelsen, i stor udstrækning har studerende, der kommer med en toårig HF eller en gymnasial voksenuddannelse (VUC). Dugfriske tal fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) fortæller, at professionsuddannelserne er den mest populære uddannelsesvej blandt studenter fra den toårige HF, der læser videre. Især pædagoguddannelsen er en særlert, men også sygeplejerske- og læreruddannelsen er efterstræbte uddannelsesveje blandt HF-studerende.

For få år siden oprettede man

erhvervslinjer på HF for netop at vise vejene ind på de professionsuddannelser, som retter sig mod velfærdsområdet. Ifølge de seneste tal fra EVA har det gjort en lille, men positiv forskel i forhold til en stigning af studerende med gymnasial baggrund. Andelen af studenter fra den toårige HF, der starter på en professionsuddannelse, er steget fra 30,5% blandt de sidste studenterårsgange under den forrige gymnasireform til 32,6% blandt de første studenterårsgange under den seneste gymnasireform.

Kigger man på intentionerne, har det styrket HF, og hvorfor ikke stå på de resultater og forsøge at forbedre og målrette yderligere ved at lave endnu bedre muligheder for profiler og målrettede tilbud til de unge?

En analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (november 2023) viser endvidere, at de

færdiguddannede HF'ere fra VUC i stor udstrækning også søger professionsuddannelserne. Det kan altså godt indenfor det nuværende gymnasiale tilbud lykkes at motivere unge til at vælge det professionsrettede spor.

Nogle af de konkrete ideer, som er sagt højt - senest i forbindelse med Sorømødet - indebærer, at den toårige HF skal forkortes med et halvt år for at finansiere og muliggøre den nye erhvervsrettede HPX. Selvom det stadig skal være muligt (inden for den nye HPX) at tage en eksamen, der forbereder til videregående uddannelse, vil HF-uddannelsen blive reduceret til 1,5 år. Min bekymring er, at denne komprimering vil afskrække mange af de studerende, der i dag vælger HF, især dem fra uddannelsesfremmede baggrunde. Dermed risikerer professionsuddannelserne at miste en vigtig rekrutteringsvej for studerende, der ellers ville have valgt vores uddannelser.

Vores velfærdssamfund står nu i en så alvorlig situation med mangel på arbejdskraft, at der skal findes løsninger, der tiltrækker flere unge til de store professionsuddannelser. Her peger alt på, at den nuværende HF og VUC er den rigtige del af løsningen. Derfor må en reform af ungdomsuddannelserne for alt i verden ikke ødelægge de spor. ■

KOLOFON

dm professionshøjskoler

er sektorblad for DM-medlemmer, der arbejder på professionshøjskoler, erhvervsakademier og de maritime uddannelser

REDAKTIONS-GRUPPEN

Tommy Dalegaard Madsen og Anders Henning Simonsen

REDAKTIONS-SEKRETÆR

Pernille Siegumfeldt

DESIGN OG PRODUKTION:

Julie Frölich og Sune Ehlers/River Design

FORSIDE-ILLUSTRATION

Bernardo França

NÆSTE NUMMER

af dm professionshøjskoler udkommer fredag den 13. december 2024

Fortsættes fra side 3

Tilfredsstillende løsning

VIA's bestyrelsesformand, Per B. Christensen, har ikke haft mulighed for at stille op til interview. VIA refererer i stedet til den udtalelse, han kom med i forbindelse med aftalen, hvor han kaldte det 'en tilfredsstillende løsning', selvom bestyrelsens foretrukne beslutning oprindeligt var en anden.

"Det er ingen hemmelighed, at både direktionen og bestyrel-

sen havde et ønske om at samle uddannelserne i Holstebro for herigennem at styrke holdene og undervisningskvaliteten samlet set. Men vi har måttet konstatere, at der er stor politisk modstand mod den beslutning, og det er med den erkendelse, at vi har forholdt os til det alternativ, der nu ligger foran os," udtalte han dengang i en pressemeddelelse.

Tilbage i Skive er Peder Chri-

stian Kirkegaard glad for sagens udfald.

"Det betyder virkelig noget i sådan et lokalområde. I dag bliver stort set alle børnene i kommunen undervist af fagpersoner, men hvis man ser på de områder, hvor man har lukket læreruddannelser de senere år, ser det helt anderledes ud."

Nu håber han, at der kan findes en permanent løsning efter de tre år.

"Men det kræver selvfølgelig en økonomisk opbakning fra central hånd." ■

